

Катерина ВИХРИСТЮК
студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Чайковський Я. І.

СУЧАСНИЙ СТАН КРЕДИТУВАННЯ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Банківське кредитування відіграє надзвичайно важливу роль в процесі стимулювання економічного зростання та становлення національної економіки. Відновлення стимулів до банківського кредитування – стратегічне завдання держави, виклик для системи державного управління національною економікою. Без вирішення цього питання не варто сподіватись на успішну реалізацію стратегічного курсу України на комплексну структурну модернізацію національного господарства. Приватні інвестиції, комерційне банківське кредитування мають потужний вплив на активізацію підприємницької діяльності. Разом з тим, діяльність комерційних банків в умовах ринку, переважно, зорієнтована на отримання прибутку на короткостроковому часовому відрізку, що надає перевагу кредитуванню проектів із швидким обігом капіталу. Таке кредитування, переважно, стосується невиробничої сфери (громадського харчування, готельного бізнесу, сфери розваг та фінансового посередництва тощо) і не створює стимули до інвестування у реальний сектор виробництва.

Додаткові проблеми у сфері кредитування виникають і у зв'язку з посиленням інтересу комерційних банків з іноземним капіталом до цільової підтримки комерційного кредитування споживчого попиту на імпортні товари (йдеться про товари довгострокового використання – легкові автомобілі, побутову техніку тощо). Таке кредитування забезпечує роботою іноземних товаровиробників; стимулює споживчий попит на імпорт, що «вимиває» національні заощадження домогосподарств з внутрішнього ринку та спрямовує їх на зростання сукупного попиту на ринках країн-імпортерів (розвинуті країни світу, країни ЄС). Така ситуація вимагає посилити роль держави в процесі стимулювання цільової переорієнтації кредитних потоків на потреби розвитку внутрішнього ринку, забезпечити реальну підтримку національних товаровиробників.

Унаслідок зростання рівня негативно класифікованої заборгованості банки змушені були створювати значні резерви за активними операціями, що неминуче негативно вплинуло на рівень капіталізації банківських установ. За 2014 рік банки здійснили відрахувань у резерви на суму 103 млрд. гривень. Це стало визначальним чинником повернення банківської системи до збитковості – за 2014 рік збитки банківського сектору склали майже 53 млрд. грн. [1].

Банки не мають змоги кредитувати реальну економіку України, що ж до інвесторів, то їх теж стає все менше. У 2014 році вони вклали в різні сектори економіки всього 2,45 млрд. доларів, але через відтік капіталу і курсової переоцінки портфель інвестицій скоротився відразу на 13,6 млрд. доларів. Це вдвічі менше ніж у 2013 році, що становили 5,680 млрд. доларів. Фінансисти вважають, що відсутність реформ в Україні, низька захищеність прав кредиторів і висока корупція роблять неможливим залучення коштів нерезидентів у виробничий сектор [3].

Зниження портфеля прямих іноземних інвестицій не змінило географічну структуру країн-донорів. На десять найбільших інвесторів як і раніше припадає 83%

всіх грошей. Щоправда, частка ЄС незначно зросла з 76,4% до 77,5%. Найсуттєвіше скорочення портфеля показав Кіпр – на 5,27 млрд. доларів, але він все ще утримує лідерство (13,71 млрд. доларів). Росія, що знаходиться на 4-му місці, скоротила вкладення до 2,72 млрд. доларів. Зросли вкладення тільки зі Швейцарії (9-е місце) – на 40 млн. доларів, до 1 млрд. доларів [2].

Фінансисти впевнені, що обсяг інвестицій в Україну скорочується не тільки через військові дії в країні і небажання бізнесу ризикувати коштами, адже в решті регіонів йому формально нічого не загрожує. Відсутні реальні реформи, які можуть зробити вкладення в українську економіку більш безпечними з точки зору захисту прав інвесторів. На законодавчому рівні досі немає змін у захисті прав кредиторів: неплатники користуються тими ж схемами, вдаються до послуг тих же юридичних компаній, які допомагають обманювати кредиторів і виводити кошти. Найбільше додаткових коштів потребує саме реальний сектор економіки.

В умовах фінансової глобалізації перед українською державою у сфері регулювання розвитку національної банківської системи та ринку банківських послуг першочергово постають такі завдання:

1. Сприяти зростанню конкурентоспроможності національних українських банків, що вступають у жорстку конкурентну боротьбу за клієнтів з іноземними банками, небанківськими фінансовими установами (страховими компаніями, інвестиційними фондами та ін.).

2. Посилити державне регулювання банківської системи за рахунок пільг та преференцій банкам, що надаватимуть кредити підприємствам реального сектору економіки України.

3. Стимулювати розвиток нових банківських послуг та кредитних «продуктів».

4. Сприяти вирішенню проблеми об'єднання (злиття) комерційних українських банків з метою підвищення рівня їх конкурентоспроможності. Процес концентрації національного банківського капіталу є об'єктивною умовою зростання конкурентоспроможності національної банківської системи..

5. Сприяти оптимізації кредитного портфеля комерційних банків України за рахунок обмеження валютних кредитів, посилення оподаткування короткострокових кредитів, що мають характер спекулятивних операцій та стимулювання кредитування реального сектору економіки України тощо.

Отже реальний сектор економіки потребує більш значного істотного зростання кредитування і зниження процентних ставок за ним. Але для цього потрібно покращувати загальне економічне середовище, підвищуючи впевненість підприємств і банків у стабільності правил ведення бізнесу в країні. Не підвищувати, а знижувати ставку рефінансування, а також ввести інструмент довгострокового кредитування банків. Але за використанням цих коштів повинен бути жорсткий контроль з боку НБУ.

Список літератури:

1. «Банківська система 2015: виклики та перспективи». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>
2. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, №3/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bulletin.uabs.edu.ua/store /eco/2013/92a0d02d9f4ac6465a878063556af5bb.pdf>
3. Офіційний сайт журналу Forbes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/tags/all/705-banki>.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.